

О. І. Нікітенкодоктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України**В. В. Журавель**аспірант
Науково-дослідного інституту публічного права

ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У ПРИКОРДОННИХ РАЙОНАХ УКРАЇНИ

Стаття присвячена правовому забезпеченню державної безпеки у прикордонних районах України, зокрема діяльності правоохоронних органів, спрямованої на охорону правопорядку, захист прав і свобод громадян від можливих правопорушень, а також створенню сприятливих умов у прикордонній сфері держави. У контексті державної безпеки важливу роль відіграє забезпечення належного функціонування правоохоронних органів у прикордонних районах, що дозволяє ефективно протидіяти злочинності, незаконній міграції, контрабанді та іншим видам правопорушень. Зокрема, захист державного кордону України закріплений у загальних положеннях законодавчих актів, таких як Закон України «Про державний кордон України» та Закон України «Про Державну прикордонну службу України».

Важливим аспектом наукового осмислення правового забезпечення державної безпеки є комплексний аналіз відповідних законодавчих норм, їх відповідність сучасним викликам та загрозам національній безпеці. Одним із ключових напрямів дослідження є оцінка рівня захищеності державного кордону України від внутрішніх та зовнішніх загроз, а також ефективності правових механізмів, що регламентують діяльність правоохоронних органів у цій сфері.

Аналіз нормативно-правового забезпечення державного кордону України засвідчує, що з моменту проголошення незалежності українська держава спрямувала значні зусилля на правове врегулювання питань функціонування державного кордону відповідно до міжнародних стандартів. Зокрема, встановлення державного кордону здійснювалося на підставі міжнародно-правових принципів та двосторонніх угод із суміжними державами. За роки незалежності було прийнято низку важливих законодавчих актів, що визначають правові засади охорони державного кордону. Одними з перших нормативних документів стали Декларація про державний суверенітет України, прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990 року, та Закон України «Про державний кордон України» від 4 листопада 1991 року. Декларація закріпила державний суверенітет України як верховенство, самостійність і неподільність влади республіки в межах її території, а також незалежність у зовнішніх зносинах. У Законі України «Про державний кордон України» визначено поняття державного кордону як «лінія і вертикальна поверхня, що проходить по цій лінії, які визначають межі території України – суші, вод, надр та повітряного простору».

Подальший розвиток нормативно-правового забезпечення прикордонної безпеки України тривав упродовж наступних десятиліть, що дозволило значно посилити правовий контроль за прикордонною діяльністю та встановити чіткі механізми взаємодії між державними органами у сфері охорони кордону. Наприклад, постанова Кабінету Міністрів України «Про прикордонний режим» від 27 липня 1998 року встановила основні правила перебування осіб у прикордонній зоні та порядок здійснення контролю. Водночас подальша еволюція загроз, зокрема гібридних загроз, кіберзлочинності та незаконного переміщення товарів, зумовлює необхідність модернізації чинного законодавства та розробки нових нормативно-правових актів, що відповідатимуть сучасним викликам.

Таким чином, правове забезпечення державної безпеки у прикордонних районах України залишається динамічним процесом, що потребує постійного удосконалення. Удосконалення

нормативної бази, забезпечення ефективної діяльності правоохоронних органів та зміцнення міжнародного співробітництва – це ключові напрями, які сприятимуть підвищенню рівня безпеки державного кордону України та захисту національних інтересів.

Ключові слова: правове забезпечення, правоохоронні органи, прикордонні райони, державний кордон, контрабанда, нелегальна міграція, законодавче регулювання реформа правоохоронної системи, міжнародне співробітництво, Державна прикордонна служба.

Постановка проблеми та актуальність.

Розглядається питання забезпечення безпеки в прикордонних районах України від протиправних посягань, захисту суверенітету і територіальної цілісності країни. Державний кордон України є лінія і вертикальна поверхня, що проходить по цій лінії, які визначають межі території України – суші, вод, надр, повітряного простору. Координація діяльності правоохоронних органів держави і захисту державного кордону здійснюється державною прикордонною службою України. [4]

Здійснення реформаційних процесів у сфері правоохоронної діяльності України та унормування статусу правоохоронних органів в Конституції України, преш за все потребує з'ясування сутності терміну «правоохоронні органи», виявлення їх функціонального призначення і, виходячи з цього, – визначення системи цих органів. Поняття «правоохоронні органи» є одним із найбільш не визначених в Українському правознавстві, внутрішньо суперечливим і надмірним за обсягом. Це поняття також відрізняється своєю безпредметністю в Конституції та законах України, у зв'язку з чим виникає повна конкурентність термінів «правоохоронні органи», «правозахисні органи», «органи кримінальної юстиції».

Зараз в українському адміністративному праві налічується від 17-ти до 80-ти правоохоронних органів залежно від конкретного змісту, який вкладається в розуміння «правоохоронні функції» і засновані на ній критерії класифікації. Результаті широкого тлумачення «правоохоронні функції» до правоохоронних органів включаються майже всі органи виконавчої влади, які в тій чи іншій мірі займаються виконанням правоохоронної функції, тобто так чи інакше правоохоронною діяльністю. [2]

Серед вітчизняних та зарубіжних науковців, які окреслювали окремі нормативно-правові аспекти забезпечення державної безпеки прикордонних районах України правоохоронними органами, можна відмітити такі: Ю. П. Битяк, О. М. Бандурко, Ю. М. Бисага, І. П. Голосніченко, В. А. Ліпкан, В. К. Колпаков, Я. В. Лазур, Р. А. Калюжний, О. І. Нікітенко, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко.

Особливе місце серед у сфері правового забезпечення держави у прикордонній сфері правоохоронними органами набули актуальності з проголошенням Україною державної незалежності. Юридичне оформлення державного кордону визначається сфери територіальної юрисдикції держави, що означає право користування цією земною поверхнею, водним і повітряним простором.

Поняття органів правопорядку застосовуються також у міжнародних документах ООН, зокрема в Кодексі поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку від 17 грудня 1979 р. (резолюція 34/169 Генеральної Асамблеї ООН). [10]

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Особливості та принципи забезпечення безпеки у прикордонних регіонах досліджували В. Б. Авір'янов, Ю. П. Битяк, І. П. Голосніченко, Є. В. Додін, Р. А. Колюжний, Л. В. Коваль, В. К. Колпаков, О. І. Нікітенко, В. П. Опришко, І. М. Пахомов та інші. Однак, безпека прикордонних районах держави, які є похідними від принципів державного управління, ще не були предметом окремого вивчення. Наприклад, в Законі України «Про національну безпеку України» визначено лише основні принципи забезпечення національної безпеки. А в Законі України «Про Раду національної безпеки і оборони України» про принципи взагалі не згадується.

Метою статті є дослідження особливої ролі правоохоронної діяльності щодо забезпечення безпеки у прикордонній сфері України та визначення сутності особливостей правових засад правоохоронної діяльності правоохоронними органами держави, зокрема, концептуальних методологічних аспектів у сфері захисту прав і свобод громадян, їхнього життя і здоров'я, безпеки держави від внутрішніх та зовнішніх загроз, захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки, що є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу.

Виклад основного матеріалу. У минулі часи мудрі люди вчили: перш ніж придбати

житло, важливо обирати добрих сусідів. Сьогодні ж, через волю історії, ми стали сусідами, і вибір вже не за нами. Поважати сусіда означає дотримуватися правил, встановлених ним, а не намагатися нав'язувати свої порядки. Прикордонна зона, яка прилягає до державного кордону України, є важливою частиною території нашої країни. Тут для охорони кордону діє особливий режим. Встановлено порядок щодо виїзду, проживання, користування землями, природними ресурсами та інше. Прикордонна зона охоплює всю територію, що прилягає до кордону адміністративних районів, а прикордонна смуга визначається вздовж сухопутних ділянок кордону або берегів річок, що підлягають урядовим постановам України. Обмеження для прикордонних зон також розповсюджуються на прикордонні смуги. Політичні кордони нині переглядаються, оскільки заключний Гельсінський акт закріплює принципи суверенної рівності та поваги до прав, властивих суверенітету. Принцип непорушності кордонів був уперше закріплений на міжнародному рівні для забезпечення територіальної цілісності держав.

Правоохоронні органи в Україні створюються відповідно до Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів». Згідно зі статтею 2 «Основні поняття», правоохоронними органами є органи прокуратури, поліції, служби безпеки, Військової служби правопорядку, Національного антикорупційного бюро, прикордонні органи, митні служби, органи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи фінансового контролю та інші структури, що виконують правозастосовні функції. Їх діяльність спрямована на забезпечення державної безпеки у прикордонних зонах України, здійснюючи цивільний контроль, та орієнтована на захист національних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз. [3]

Правоохоронні органи виконують важливу роль у забезпеченні конституційних прав та свобод громадян, а також у захисті основних духовних, моральних, культурних, історичних, інтелектуальних та матеріальних цінностей, що складають основу національної ідентичності України. Крім того, вони сприяють підтриманню конституційного ладу, суверенітету та забезпеченню територіальної цілісності та недоторканості нашої держави. У рамках забезпечення національної безпеки, правоохоронні органи здійснюють свою діяльність відповідно до вимог чинного законодавства України, зокрема, в прикордонній сфері, де їхня роль є критично

важливою для стабільності та захисту державних інтересів.

Основними пріоритетами безпеки в прикордонній сфері є не лише захист прав і свобод людини та громадянина, але й забезпечення сталого розвитку громадянського суспільства. Водночас вони включають забезпечення державного суверенітету, непорушності кордонів та територіальної цілісності України, недопущення будь-якого втручання ззовні у внутрішні справи держави, а також зміцнення політичної та соціальної стабільності в прикордонних регіонах. Важливим завданням є також забезпечення функціонування української мови як державної на всій території країни, в усіх сферах суспільного життя, що сприяє збереженню національної культури та ідентичності.

Не менш важливими є питання екологічної та техногенної безпеки, що створюють умови для нормальної життєдіяльності громадян. Також в рамках цієї діяльності органи правопорядку зосереджують свою увагу на інтеграції України в європейський політичний, економічний та правовий простір. Це, в свою чергу, допомагає забезпечити розвиток міжнародних відносин на основі рівноправного партнерства, сприяючи запобіганню кримінальним правопорушенням, контрабанді, міжнародному тероризму, корупції та незаконному обігу наркотичних речовин.

Світовий досвід підтверджує, що стратегічним завданням для кожної держави є ефективно врегулювання питань, що стосуються договірно-правового оформлення її кордонів. Це забезпечує повагу до суверенітету та територіальної цілісності держави, а також підтримку її незалежності. Правильно оформлені та врегульовані відносини з сусідніми країнами є запорукою стабільності і безпеки на міжнародному рівні, що має вирішальне значення для розвитку та процвітання кожної держави.

Перші спроби міжнародної співпраці між правоохоронними органами різних країн були доволі складними. Першим кроком до створення міжнародної поліції став сер Едвард Генрі, який у 1901 році організував відділ дактилоскопії в Скотленд-Ярді. У 1914 році за ініціативою принца Альберта в Монако відбувся перший міжнародний конгрес, на якому обговорювалися питання співпраці судових і поліцейських органів різних країн. Сьогодні, у 2023 році, кількість країн, що входять до складу Інтерполу, значно зросла і налічує вже 195 держав, серед яких і Україна, яка стала його повноправним членом у 1993 році.

Згідно зі статутом Інтерполу (ст. 2), його основною метою є забезпечення мирної та ефективної взаємодії між правоохоронними органами різних країн у межах національних законодавств і відповідно до вимог Загальної декларації прав людини, зокрема в боротьбі з транснаціональними злочинами. Однією з найбільш актуальних сфер цієї співпраці є прикордонна злочинність, яка виникає в прикордонних зонах, зокрема в районах митного, прикордонного та екологічного контролю, а також на так званому «другому» кордоні.

До спеціальних суб'єктів прикордонної злочинності належать працівники різних органів контролю, таких як прикордонні служби, митниці, екологічні інспекції, а також представники страхових, туристичних і сертифікаційних агентств, зокрема тих, які мають представництва в прикордонних районах. Їх діяльність також може бути пов'язана з порушенням закону в прикордонних зонах, що потребує міжнародної співпраці для ефективного вирішення цих проблем.

Термін «транснаціональний» зазвичай вживається для позначення різноманітних потоків, таких як інформація, гроші, люди, наркотики, а також корупційні схеми, що перетинають державні кордони. Транснаціональна організована злочинність становить серйозну загрозу як для нових демократичних держав, так і для економічно стабільних країн. Злочинні угруповання активно здійснюють транскордонні операції, прагнучи уникнути правопорушень і перешкод з боку правоохоронців.

Транснаціональна злочинна діяльність у прикордонних зонах вимагає тісної співпраці і відповідних заходів з боку правоохоронних органів різних країн. Національні інтереси України нині формуються під впливом реальної військової агресії з боку Російської Федерації, яка безпосередньо торкається державного кордону і прикордонних територій.

Забезпечення безпеки в прикордонних районах України є важливим завданням для правоохоронних органів, адже воно стосується захисту основних інтересів людини, суспільства та держави. Це включає забезпечення сталого розвитку суспільства, своєчасне виявлення, запобігання та нейтралізацію загроз національним інтересам у різних сферах правоохоронної діяльності, таких як боротьба з корупцією, контрабандою, міжнародним тероризмом та незаконним обігом наркотиків. Також важливою частиною цієї діяльності є забезпечення суверенітету України в питаннях прикордонної без-

пеки, оборони, міграційної політики та гарантування прав і свобод громадян. [1]

Міжнародне співробітництво в сфері обміну інформацією, яке забезпечує державну безпеку в прикордонних районах країни, базується на міжнародних правових нормах, що регулюють відносини між державами. Проблематика державної безпеки є постійною і невід'ємною частиною існування як держави, так і суспільства, і впродовж історії вона знайшла своє відображення в різноманітних політичних, правових і релігійних концепціях. Ідеї безпеки, що стосуються захисту держави та її громадян, вперше були згадані в працях давньогрецьких і римських філософів, таких як Платон і Сократ. Водночас, у сучасних демократичних країнах безпека розглядається як суспільне благо, що гарантує права і свободи громадян.

У сучасних тлумачних словниках української мови термін «безпека» визначається як стан, коли ніякі загрози не становлять небезпеки для людини, її життєвих інтересів або для навколишнього природного середовища. Зокрема, авіаційна безпека означає комплекс заходів для захисту цивільної авіації, а безпека праці – це умови праці, які виключають небезпеку для працівників. Національна безпека визначається як захист життєво важливих інтересів людини, громадянина, суспільства та держави.

Законність виступає основним принципом правової держави, спрямованої на забезпечення державної безпеки через правоохоронні органи. Вона є методом управління суспільними відносинами, який передбачає точне виконання закону та утримання сталого правового порядку в державі. Законність формується в умовах цивілізованого суспільства, яке здатне забезпечити рівність громадян перед законом, і є основою для оцінки правового середовища в контексті національної безпеки.

Законність як правова категорія є невід'ємною частиною юридичної науки та практики, а її рівень визначає стан правопорядку в суспільстві. В рамках забезпечення національної безпеки, законність виявляється у дотриманні вимог до діяльності правоохоронних органів та інших суб'єктів, що працюють в цій сфері. Основними принципами законності є верховенство законів, єдність правових норм, забезпечення прав людини та невідворотність відповідальності за правопорушення. Єдина законність передбачає однакову дію законодавства для всіх громадян і на всій території країни, що є невід'ємною умовою для розвитку демократичного суспільства.

Усі правові акти, що не відповідають Конституції України та національному законодавству, мають бути скасовані. Правоохоронні органи, органи місцевого самоврядування та їх посадові особи повинні діяти в межах своєї компетенції, забезпечуючи правопорядок у прикордонних районах України як результат реалізації принципів законності. [9]

Національна поліція України є центральним органом виконавчої влади, яка виконує функції, спрямовані на захист прав і свобод громадян, боротьбу зі злочинністю, а також забезпечення публічного порядку і безпеки. Правова основа її діяльності в контексті забезпечення державної безпеки в прикордонних районах ґрунтується на положеннях Конституції України, міжнародних угодах, які були ратифіковані Верховною Радою України, а також на нормативно-правових актах Кабінету Міністрів України та Міністерства внутрішніх справ України. [7]

Правові засади охорони та захисту державного кордону правоохоронними органами закріплено в Конституції України, законодавчих та підзаконних актах. У статті 2 Основного Закону України зазначено, що «територія України в межах існуючого кордону є цілісною і неотторканою». У статті 17 вказано, що «забезпечення державної безпеки, захист державного кордону України покладається на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави». Згідно зі статтею 92 Конституції до питань, які визначаються виключно законами України, віднесено «правовий режим державного кордону». [8, с. 5, 6, 25]

На нашу думку, охорона державного кордону України здійснюється під час реалізації Державною прикордонною службою України і Збройними Силами України таких заходів: прикордонного нагляду і контролю [5], пропуску через державний кордон України осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна, а також виявлення випадків незаконного їх переміщення; ведення розвідувальної, інформаційно-аналітичної та оперативно-розшукової діяльності в інтересах забезпечення охорони державного кордону України, попередження злочинів і адміністративних правопорушень, запобігання в'їзду в Україну або виїзду з України осіб, яким згідно з законодавством не дозволяється в'їзд в Україну або яких тимчасово обмежено у праві виїзду з України, у тому числі згідно з дорученням правоохоронних органів, розшуку у пунктах пропуску через державний кордон осіб, які переховуються від органів дізнання, слідства

та суду, ухиляються від відбуття кримінальних покарань, виконання установленого порядку, інших доручень правоохоронними органами, виявлення причин та умов, що призводять до порушень законодавства про державний кордон України.

Служба безпеки України (СБУ) як спеціалізований правоохоронний орган відіграє ключову роль у забезпеченні державної безпеки країни в різних сферах. У науковій літературі різні напрями діяльності СБУ класифікуються відповідно до застосовуваних методів і засобів, які використовуються під час оперативно-розшукової діяльності, а також з огляду на мету їх застосування.

Зокрема, одним із важливих напрямків роботи СБУ є забезпечення внутрішньої безпеки, особливо в прикордонних районах України. Це включає в себе захист державної таємниці, яка визначена в статті 1 Закону України «Про державну таємницю» як інформація, що стосується обороноздатності, економіки, науки, зовнішніх відносин і безпеки держави. Така інформація має бути захищена від розголошення, оскільки її витік може завдати шкоди національній безпеці країни. Відповідно до цього закону, відомості, що складають державну таємницю, підлягають державному захисту та охороні. [6]

Висновок. Підводячи підсумки, слід зазначити, що правове забезпечення державної безпеки в прикордонних районах України є важливою складовою загальної системи національної безпеки країни, яке охоплює комплекс заходів, спрямованих на підтримання стабільності та захист суверенітету держави. У результаті детального теоретичного аналізу та дослідження адміністративно-правового регулювання діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення безпеки прикордонних територій, було сформульовано низку ключових положень, які створюють основу для розуміння та реалізації політики безпеки національного масштабу. Ці положення в сукупності становлять єдину концепцію внутрішньої безпеки України, яка покликана ефективно протидіяти як внутрішнім, так і зовнішнім загрозам, що можуть виникати на території держави.

Важливо підкреслити, що на сьогодні існують значні прогалини в наукових дослідженнях, що стосуються адміністративно-правового регулювання безпеки у прикордонних регіонах України. Незважаючи на наявність певних нормативно-правових актів, що стосуються функціонування правоохоронних органів у при-

кордонних районах, питання належного правового забезпечення цієї діяльності ще потребують подальшого вивчення та удосконалення. Зокрема, важливою є проблема міжурядового співробітництва України з сусідніми державами, особливо в прикордонних акваторіях, таких як Азовське море та Керченська протока.

Наразі питання співпраці між Україною та її сусідніми державами, зокрема щодо використання спільних водних ресурсів, регулюється відповідними міжнародними договорами. Проте, незважаючи на наявність таких угод, питання правового статусу та використання водних просторів, зокрема Азовського моря та Керченської протоки, залишаються на порядку денному. Це пов'язано з історичними та політичними факторами, адже ці води були і залишаються визнаними внутрішніми водами України. Таким чином, правове врегулювання спільного використання цих акваторій між Україною та сусідніми державами досі не отримало остаточного та вичерпного рішення, що, в свою чергу, ускладнює ефективне забезпечення безпеки в прикордонних районах.

Список використаної літератури:

1. Внутрішня безпека в прикордонних районах України: монографія/О. І. Нікітенко. Хмельницький: НАДПС ім. Богдана Хмельницького, м. Біла Церква: БНАУ. 2020 р. 370 с.
2. Доповідь з питань правоохоронної діяльності на пленарному засіданні Конституційної Асамблеї. 6 грудня 2012 р., м. Київ., с. 3-4.
3. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 11, ст.50).
4. Закон України «Про державний кордон України» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 2, ст. 5).
5. Закон України «Про Державну прикордонну службу» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 27, ст.208).
6. Закон України «Про державну таємницю» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 16, ст.93).
7. Закон України «Про Національну поліцію» (ВВР, 2015, № 40-41, ст.379);
8. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР//Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. ст. 2, 17, 92.
9. Міжнародна поліцейська енциклопедія: у 10т./ Від. ред. Ю. І. Римаренко, В. Я. Тацій. -К: Концерн «Видавничий дім» «ін юре» 2003 р.
10. Резолюція 34/169 Генеральної Асамблеї ООН. Кодекс поведінки посадових осіб по підтримці правопорядку. Кодекс, Резолюція від 17.12.1979 № 34/169 ст. 26.

Nikitenko O. I., Zhuravel V. V. Problems of improving legal support for the activities of law enforcement bodies in the border areas of Ukraine

The article is devoted to the legal provision of state security in the border areas of Ukraine, in particular the activities of law enforcement agencies aimed at maintaining law and order, protecting the rights and freedoms of citizens from possible offenses, as well as creating favorable conditions in the border area of the state. In the context of state security, an important role is played by ensuring the proper functioning of law enforcement agencies in border areas, which allows for effective counteraction to crime, illegal migration, smuggling and other types of offenses. In particular, the protection of the state border of Ukraine is enshrined in the general provisions of legislative acts, such as the Law of Ukraine "On the State Border of Ukraine" and the Law of Ukraine "On the State Border Service of Ukraine".

An important aspect of the scientific understanding of the legal provision of state security is a comprehensive analysis of the relevant legislative norms, their compliance with modern challenges and threats to national security. One of the key areas of research is the assessment of the level of protection of the state border of Ukraine from internal and external threats, as well as the effectiveness of legal mechanisms that regulate the activities of law enforcement agencies in this area.

The analysis of the regulatory and legal support of the state border of Ukraine shows that since the declaration of independence, the Ukrainian state has directed significant efforts to the legal regulation of the functioning of the state border in accordance with international standards. In particular, the establishment of the state border was carried out on the basis of international legal principles and bilateral agreements with neighboring states. During the years of independence, a number of important legislative acts were adopted that determine the legal principles of protecting the state border. One of the first regulatory documents was the Declaration on State Sovereignty of Ukraine, adopted by the Verkhovna Rada of the Ukrainian SSR on July 16, 1990, and the Law of Ukraine "On the State Border of Ukraine" of November 4, 1991. The Declaration established the state sovereignty of Ukraine as the supremacy, independence and indivisibility of the power of the republic within its territory, as well as independence in foreign relations. The Law of Ukraine "On

the State Border of Ukraine” defines the concept of the state border as “a line and a vertical surface passing along this line, which determine the boundaries of the territory of Ukraine – land, waters, subsoil and airspace”.

Further development of the regulatory and legal support for border security in Ukraine continued over the following decades, which allowed to significantly strengthen legal control over border activities and establish clear mechanisms for interaction between state bodies in the field of border protection. For example, the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On the Border Regime” of July 27, 1998 established the basic rules for the stay of persons in the border zone and the procedure for exercising control. At the same time, the further evolution of threats, in particular hybrid threats, cybercrime and illegal movement of goods, necessitates the modernization of current legislation and the development of new regulatory and legal acts that will meet modern challenges.

Thus, the legal support for state security in the border areas of Ukraine remains a dynamic process that requires constant improvement. Improving the regulatory framework, ensuring the effective operation of law enforcement agencies and strengthening international cooperation are key areas that will contribute to increasing the level of security of the state border of Ukraine and protecting national interests.

Key words: *legal support, law enforcement agencies, border areas, state border, smuggling, illegal migration, legislative regulation, law enforcement system reform, international cooperation, State Border Service.*